

FAMICULU FAMILIARU

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

BABET'A.

Romanu.

(Finea.)

CAPITOLULU XLVII.

Preotulu.

Tomiti'a stetea pe gânduri in odaia s'a de lucru.

Se întorsera dela Sinai'a.

Sofi'a doria se consacre fidantierea s'a cu capitanulu Riviticanu prin o serbare splendida.

Babet'a i comunicase, ca si dens'a se logodise cu doctorulu Jean Radoleano si i ceruse voie, ca se presinte societatii pe logodniculu seu la acea serbare.

Adeca cu alte cuvinte, acea serbare avea sa se resfranga stralucirea s'a, ba se-o concentreze chiar, asup'a nemtiioicei celei afurisite.

Tomiti'a se cam codise dintru inceputu, dar Babet'a lu amenintia-se in tonu asia de resolutu cu unu scandalu, incatu fuse-se silitu a-i concede cererea.

„Ce pecate am avutu Dómne,“ 'si dicea elu, „de m'ai datu pe man'a acestei lapadaturi. Dupace nu te-ai induratu a-mi dá parinti legiuiti, de ce trebuie se suferu necontentitu de vin'a altor'a.“

Erá atátu de amaritu si atátu de cufundatu in reflesiunile s'ale incatu nu lua in séma ca cinev'a batuse mai de multe-ori in usia.

Aceste batai, ce-i dreptu, fusesera dintru inceputu cam slabe, acum inse resuna un'a mai apesata, pe care o audí si Tomiti'a.

„Intrati!“ striga elu superatu, ca-lu conturba in meditatiunile s'ale, pana ce nu apucase se iee o decisiune.

Usi'a se deschise si prin ea intra unu preotu imbracatu cam reu.

„Slug'a d.-t'ale plecata, domnule,“ disse preotulu.

„Buna din'a domnule parinte,“ respunse Tomiti'a, fara de a se scula, „poftimu de siedi.“

„Nu voiu indrasni a-ti rupe pre multu din timpulu d.-t'ale celu preiosu,“ urma preotulu.

„Ce poftesci parinte?“

„Am avutu indrasnela a intra la d.-t'a, fiindu-ca mi s'a spusu, ca te tragi de dincolo.“

„Adeveru ti-s'a spusu.“

„Se nu-ti fia cu superare domnule, si eu suntu de dincolo si amu venitu se stringu ceva parale dela fii nostri vietuitori in acest'a tierra mai manosa decatu a nostra.“

„Pentru ce scopu parale?“

„Turnulu sfintei nostre biserici a fostu asia de tare rosu si stricatu de vremi, incatu trebuie neaparatu se-lu reparamu, er' noi nu amu fi nici odata in stare a contribui banii trebuinciosi, deci...“

„Din ce comuna esti parinte!“

„Nu credu se fi auditu vre-odata numele satului nostru, ca-ci este micu si seracu.“

„Dar' totusi, asiu vre se-lu audu, ca-ci nu sciu cum si ce, dar' 'mi este ca si candu te-asii mai fi vediutu parinte, dar' de multu, de multu...“

„N'asiu crede, ca-ci eu de candu m'am pretitu n'am mai esitu din Barsesci.“

La acestu nume Tomiti'a sarise de pe scaunu si se uitase tnta la preotu, care nu scia ce se fia ast'a.

„Barsesti ai disu parinte, asia ai dîsu,“ intră Tomiti'a, dupa ore-care tîmpu in care se incercăse mai de multe-ori a vorbi, fără se fi isbitu.

„Dá, asia am dîsu,“ respunde preotulu cu mirare.

„De care tînu si Ulmenii,“ continuă Tomiti'a.

„Dá, tocmai asia!“ afirmă preotulu. „Ai fostu vre-odata pela noi.“

„Cum se nu fi fostu!“ exclamă Tomiti'a. „D. dieu te-a adusu la mine,“ continuă elu apoi cu rîvnă, „că se me dumeresci.“

„Nu te intielegu.“

„De buna sîma vei fi cunoscîndu lumea de prin Ulmeni.“

„Cum se nu.“

„Ei bine, atunci trebuie că m'ai cunoscutu si pe mine, că-ci si eu suntu de acolo.“

„Nu se pôte, uniculu baiatu care s'a facutu domnu din Ulmeni, este Jonica alu Radului, ér' pe ace'l-a-lu cunoscu, că-ci l'am vediutu de cându e mare si domnu. Nu esti d.-t'a.“

„Tocmai acelu Jonica a fostu pricin'a, că am fugitu de-acasa.“

„Ho, stài . . . dór', dór' n'ai fi . . .“

„Cine parinte?“

„Tomiti'a alu Raveichii“

„Raveichii Ciurea, — ba dá eu suntu!“

„Dómne sfînte, dar' minunate mai suntu căile t'ale, d.-t'a stapîndulu acestoru case, se fii Tomiti'a alu Raveichii.“

„Eu parinte!“

„Apoi frumosu e, cu cale e, d.-t'a se te des-fati in dulcetiurile vietii, ér' biat'a mama-t'a se-si plînga ochii din capu dupa d.-t'a, si se traiésca cá vai de ea.“

„Se vede treb'a că nu sefi parinte pentru ce am fugitu de-acasa.“

„Apriatu nu scîu, dór' atátu că Jonica ti-ar' fi dîsu că mumat'a te-ar' fi facutu cu o catana.“

„Asia, si nu-i destulu ast'a.“

„Destulu pentru a luá lumea in capu?“

„Da!“

„Si pentru a lasá pe muma-t'a amarita, si plina de jale.“

„Muma-mea, muma-mea, care m'a nascutu cu rusînea pe frunte.“

„Ce feliu de rusîne?“

„Dar' parinte, cum poti intrebá asia?“

„Nu ne intielegemu domnule, d.-t'a vorbesci de rusîne si cându te intrebu de care, d.-t'a te miri.“

„Cum se nu me miru. D'apoi nu este rusîne pentru omu de a nu avé tata legiuitu.“

„De a nu avé tata legiuitu, este rusîne dá; inse ce are ast'a a face cu d.-t'a!“

„Dar' bine, nu m'a facutu muma-mea cu o catana.“

„Cu o catana!?. . . Asia, acumu 'mi aducu aminte. Cându ai aflatu d.-t'a despre ast'a, lumea

nu scîa că Raveic'a erá cununata cu Stanu Bradila, care pe atunci nu scapá-se inca din catanie.“

„Muma-mea cununata cu catan'a . . . parinte . . . nu glumesci ore . . . iá sîma nu glumí cu asemenea lucruri . . . oh . . . oh . . . este cu putintia . . . nascerea mea nu este dar' patata!“

„Este cum spui eu domnule!“

„Scii bine parinte?“

„Cum Domnedieu se nu scîu, că-di eu i-am cununatu!“

„Inaintea nascerei miele!“

„Inaintea nascerei d.-t'ale!“

„Apoi cum se face că nu scîa lumea despre acésta cununie!“

„Fiind-că se seversî in taina.“

„Nu intielegu!“

„Nu? — Se pôte că nu scii, că soldatiloru nu le este permisu a se cununá!“

„Asia dara a fostu o casatorie secreta.“

„Da!“

„Dar' tat'a, ce s'a facutu? Mai traiesce?“

„Nu, nici că s'a mai intorsu de-atunci, a ca-diutu la Montebello!“

„Fia-i tierin'a usióra!“

„Si memori'a binecuventata!“

Se facu o mica tacere, apoi reincepu Tomiti'a:

„Biseric'a dela Barsesti se va restaurá pe cheltuiél'a mea parinte!“

„Oh! domnule cum se-ti multiamescu?“

„N'ai se-mi multiamescu, tocmai din potriava, eu am se-ti multiamescu pentru scirea ce mi-ai adusu.“

„Asia dara eu me potu intórce acasa. Nu mai trebuie se umblu din usia 'n usia.“

„Ba se nu te intorci pâna mâne. Un'a că-ti voiú dá banii trebuinciosi cá se-i duci cu d.-t'a. apoi alt'a că asiu voi se iai parte la serbarea logodnei cumnatei mele, care se va prasuú de séra aici la noi.“

„Cátu pentru bani, multu te-asiau rugá cá se mi-i tramiti pe posta; apoi cátu pentru logodna eu nu suntu nici decumu pregatitu cá se iáu parte la o serbare stralucita, deci iarta-me domnule se me intorcu cátu mai de graba cu vestea imbucurátore la ai mei.“

„Las' că asi dori se mai vorbescu cu d.-t'a despre mam'a si despre alte multe din patria, dar' apoi s'ar' poté intémplá, că chiar' la serbarea de adi, se am trebuintia de marturi'a d.-t'ale?“

„De marturi'a mea? in ce privintia?“

„In sîngur'a privintia in care poti se-mi fii martoru.“

„Aha, intielegu, vorbesci de casatori'a legiuita a parintiloru d.-t'ale!“

„Da!“

„Déca-i asia, se intielege, că nu me potu retrage!“

„Asia dara pe de séra!“

„Pe de séra domnule. Plecaciune!“

„La revedere!“

Că se mai descriem sântiul de fericire de care se umpluse peptul Tomitiei, nu suntem în stare.

Totu asemenea credem de prisos a esplîcă pe larg, că se hotărîse a se scapă de Babet'a chiaru în modu eclatantu, si că pentru acestu casu 'si asigură-sè marturi'a preotului.

CAPITOLUL XLVIII.

Resbunarea lui Aristide.

Jonica se mutase érași la hotelu.

Cându veniá la casele d.-lui Sasanu, ce'a ce faceá în tóte dílele, si cându dedeá de Sofi'a, ce'a ce se întemplá totu-de-a-un'a de câte-ori mergeá acolo, se aretá vesel, fericitu.

Elu inse erá în adeveru tristu si nefericitu.

Nu s'ar' fi faciariu asia, déca n'ar' fi observatu, că purtarea s'a facuse asupr'a Lenitiei în adeveru impresiunea, pe care i-o predise-sè Babet'a.

Erá cá o resbunare pentru Jonic'a, cându o vedeá pe Sofi'a, că strîmbá din nasu, de câte-ori 'lu vedeá în intimitate cu guvernant'a.

Se pregtaia si elu pentru serat'a, la care, dupa planulu Babetei, aveáu se jóce si ei unu rolu principalu.

Tocmai 'si legá-se cravat'a dinaintea oglinzii, cându aparù factorulu postalu în usia.

„Domnulu Dr. Jean Radoleano,” díse factorulu.

„Eu sum,” response Jonic'a.

„O epistóla recomandata!”

„Recomandata? de unde?”

„Nu scú, — ve rogu se-mi iscaliti recepis'a.” Jonica subscrise.

„Éta!” díse elu, apoi tradându recepis'a factorului, care plecà.

„Ce omu uriciosu. N'am avutu adese-ori presintiri, dar' vederea acestui factoru mi-a fostu cá o chéza rea.”

Se mai uità inca odata în oglinda. Cravat'a f-i steteá pe placu.

„Cine póte se-mi tramita epistóla recomandata,” se întrebà elu, uitându-se la pliculu ce pusesè pe mésa.

„Scrierea 'mi pare cunoscuta,” urmă elu, luându pliculu cá se-lu desface.

„Aha, este scrierea lui Aristide Nusm'a fostulu banchieru, actualmente chelneru! Ce póte se-mi scrîe?”

Cu tóte că aceste cuvinte denotáu curiositate, Jonica nu se grabí a desface epistól'a primita, ci-si mai dete vre-o dóue peptenaturi, 'si resucí mustetiele parfumându-le, 'si curatí unghiile, si vediéndu apoi, dupa ce-si terminá-se toalet'a pe deplinu, că mai are tîmpu, se trîntí pe unu fotoliu si rupse pliculu a lene.

Epistól'a erá de o cóla mare scrisa pe tóte patru feçele.

„Ce-mi va fi ceréndu? se întrebà Jonica.

Pentru a-i scrîe asia de multu, trebuie că aveá lipsa se-i céra cev'a, dupa ideia lui.”

„Tocmai bine,” urmă elu, „pâna voiu terminá cu cetirea, va fi tîmpulu se me ducu la serbare.”

Dar' în locu de a începe se cetésca cadî în reverii.

„Nu me iusielu, nu. Sofi'a se caiesce de ce'a ce-a facutu. Sér'a de astadi va decide totulu. Voiu demascá pe Rivitieu, séu mai bine voiu face cá Sofi'a se-lu puna la încercare. Elu nu-o iubesc, umbla numai dupa paralele ei. Voiu rugá pe Sofi'a se faca o gluma cu dînsulu. Se-i spuie că partea ei de avere erá data banchierulu Priporea, care a fugitu mai de-una-dfle. Rivitieu va crede, se va retrage . . . voiu remânè eu, dar' . . . Babet'a, nemtióic'a cea afurisita . . . Babet'a!”

Mai multu pentru a schimbá cursulu ideiloru s'ale, de câtu din interesu, începù se cetésca epistól'a ce primise, si care în adeveru erá dela Aristide Nusm'a.

Ea suná:

— „Domnule Doctoru!

„Suntu siguru, că d.-t'a vei fi uitatu deja de unu incidentu neinsemnatu, la care d.-t'a si cu mine am fostu actorii principali.

„Erá în dñu'a nefericita, în care, dupa ce me declarase în stare de falimentu, me-ai întâlnitu pe strada.

„D.-t'a ai uitatu póte, pâna la ce gradu te orbise ciud'a cându ai aflatu, că banii d.-t'ale, cari fuse-sè depusi la mine, suntu pierduti.

„Ai uitatu nu-i asia, ce ai facutu atunci?”

„Eu n'am uitatu.

„Si chiar déca mai tîi minte, trebuie se-ti revocu aici fapt'a d.-t'ale.

„Mai scuipatu în façia d.-le!

„Pe mine m'ai scuipatu, care ai statu în casa la mine, la vét'r'a mea, la més'a mea.

„Am tîenutu în minte, si m'am resbunatu.

„Da, domnule Doctoru!

„Eu suntu acela, care am mijlocitu apropierea d.-siórei Sofi'a Sasanu de capitanulu Rivitieu si ti-am luat ast'felu pe iubita d.-t'ale!” —

Jonica cetindu acést'a începù se tremure. O furia surda 'lu cuprinse. Déca l'aru fi avutu pe scriitoriu dinaintea s'a l'aru fi spintecat. Scrâșni fiorosu si erá pe-aci se sfêrtice scrisórea, dar' apoi, cá si impinsu de o fatalitate, o reia si urmă mai departe cu cetitulu.

— „Sórtea mi-a promovatu resbunarea,” astufeliu scriá Aristide, „mi-a datu prilegiu a te mêná în braçiele unei femej, pe care o vedeám cuprinsa de amoru càtra d.-t'a. Pe câtu cunosceám pe acést'a femeia, ea aveá se te prindia, se te tièna strênsu.

„M'am informatu si am aflatu că acceptarea mea s'a realizatu.

„Tratezi amoru cu Babet'a Cibul'a!

„Resbunarea mea e la culme, e deseversita!

„Acea Babeta, este . . . este mum'a d.-t'ale!” — Jonica aruncà epistól'a josu si o calcà în pecióre.

„Este nebunu!“ dîse elu, „Babet'a nu pôte fi muma-mea, ar' fi pré tēnera.“

Apoi cadiu pe gānduri.

„Si totusi! Aristide trebue se-o fi cunoscutu. Alu lui este pecatulu de ce m'a mēnatu in braçele ei.“

Privirea i-i cadiu acum pe oglind'a unde-si zarî figur'a gatita, unde se vedeá dichisitu sî-si aduse aminte de serbare.

Nu sciá cum se faca mai bine, se se mai duca, ori se remăie acasa.

„De ce se nu me ducu, tocmai din contra. Acum mai multu cá ori si cāndu pōtu incercá cu mijloculu meu. — Babet'a mama-mea, dupa cum scrie Aristide — nu-mi va mai stá in cale.“

Cāndu 'si reamiutí cā Babet'a este mama-s'a, fū apucatu de o tresaritura cumplita.

Dēca l'aru fi potutu vedé Aristide in acestu momentu, ar' fi fostu multumitu de resbunarea s'a.

Puçinele minute, care trecuserá dela cetirea acelorú rēnduri nefaste, 'lu imbetrānirā cu dieci de ani.

Ochii i se incercānaserá, fruntea i se bradise, buzele i se inalbiserá.

„Nu, nu,“ dîse elu cu amaru, „ceriulu nu me pôte pedepsi pentru unu pecatu, pe care l'am comisú fāra de voi'a mea.“

„Me ducu intre ómeni, cā-ci gāndurile me omóra,“ 'si dîse elu apoi de-odata si voii se plece.

„Dar' cum voiú dá faciá cu muma-mea. Avé-voiu óre puterea cā se-i spu, ce-mi este.“

Érasi se cufundá in gānduri.

„Trebue se-i spu, pāna ce nu a apucatu a ne compromitá dinaintea lumii.“

Apoi surise amaru.

„Prea te-ai pripitu, domnule Aristide, dēca mai asceptái puçinu, pôte cā me loviái si mai tare . . . dar' nu, nici odata nu m'asiu fi invoitu a deveni soçiulu Babetei . . .“

Si in locu de a plecá se trāntí pe canapea.

Tēmpulu inaintá, incepuse deja a se intunecá.

„Domnule doctoru,“ aceste cuvinte 'lu trezirá intr'unu târdiu din visurile s'ale.

„Ce vrei, cine esti?“ intrebá Jonica tresarindu si privi cā si aiuritu la omulu care șteteá dinaintea s'a.

„M'a tramisú dela d.-lu Ciureanu!“

„Ha, dela domnulu Ciureanu, asia, cine te-a tramisú?“ intrebá Jonica trecūndu-si mán'a preste frunte, cā si cāndu ar' fi voitu se-si stērga de pe ea acele cretie urite, care se sapaserá acolo chiar' in decursulu acelei seri.

„Domnisiór'a guvernanta se inchina cu multa sanetate,“ continuá omulu, care erá unu servitoriu din cas'a lui Ciureanu, „si te róga cā se vii mai de graba, cā-ci s'au adunatu óspetii.“

„Bine, vinu!“ respunse Jonica.

Servitoriulu esí.

Jonica 'si puse manusile si plecá, mergēndu in dóue parti, cā si cāndu ar' fi fostu beatu.

CAPITOLULU XLIX.

Serat'a.

Erá lume multa la serat'a arangiata in casele d.-lui Sasanu.

Venise si cocón'a Tic'a, ba chiaru si Stefanu Daftu cu soçia-s'a, cā-ci se intemplaserá a se aflá prin Bacuresci.

Dintre ceialalti óspeti nu mai cunoșcemu pe nimeni, nici nu vomu face cunoșcint'a lorú, dar' va fi bine dēca ne vomu uitá puçinu impregiuru, cā se vedemu mai de-aprópe odaile si salonulu.

Pe peristilu asiediaserá revare cu flori mari, scar'a erá ciruita próspetu, straluciá aprópe cā si pe tēmpulu cāndu traiá dóm'n'a Sasanu.

Susu in antisala se asiediaserá revare cu feliu de feliu de flori. In sofragerie, Capsi'a cofetarulu, etalase unu bufetu exchisitu si bogatu.

Salonulu sticliá si straluciá, parchetulu erá asia de luciu incātu tí-erá frica se-lu calci, girandole cu gazu aericu respāndiáu o lumina orbitóre, ér' din o odai'a laterala veniáu sonurile delicioșe ale capelei lui Wiest.

Tóte eráu de minune arangiatu. Babet'a fuses-sé organizatóri'a arangiamentulu, ea inse se pricepeá bine la asemenea lucruri.

Pāna a nu incepe se sosésca grosulu óspetiloru, — nu venise decātu cocón'a Tic'a, pe care o nerabdare consumatóre o facuse se vie asia de vreme, — Babet'a merse in odai'a ei.

Acolo deschise érase cuferulu, de care nu se mai atinse-sé, de cāndu cu acelu ceaiu de funesta memoria.

Luá hain'a si scóse din busunariu pliculu acel'a, care dintre dóue, i remase-sé inca din cele gasite in giletuc'a frate-seu.

Scimu cā acelu plicu contiēneá otrava.

Ce voiá ea tocmai in acēsta séra cu acelu plicu.

Éta ce borborosi nemtióic'a luāndu otrav'a la sine.

„Mirare, dēca 'mi va indeplini asta-séra dorint'i'a mea, si se va declará de fidantiatulu meu . . . De o va face, de nu o va face, Sofi'a 'mi va re-mané periculósa . . . serbarea de astadi 'mi va dá privilegiu, se incercu si asupr'a ei efectulu prafului meu . . .“

Tēmpulu inaintá, ér' doctorulu inca nu sostiá.

Am vediutu cā Babet'a trimise-sé dupa elu.

Dar' nu sosise nici preotulu dela Barsesci, si Tomiti'a erá in cea mai mare nedumerire.

„De va zabovi vr'o diumetate de óra inca,“ 'si dîse elu, „va sosti momentulu decisivu, si me va gasi nepregatitu faciá de pretentiunea Babetei. Éta, cā a sositu doctorulu Radoleano . . .“

Jonica venise inadeveru.

Elu se duse dreptu la Babet'a si cu unu aeru de aiuréla, in care-lu aruncá-se scirea fatala ce primise dela Aristide i-i dîse pe scurtu.

„D.-t'a esti mama-mea.“

Nascerea lui Isusu Christosu.
(Inchinarea Pastoriloru.)

Babet'a se ingalbină, făcù trei pasi inapoi, se uită impregiuru că se vedia deca nu i-i aude cumv'a cinev'a, apoi dîse:

„Ai 'nebunitu?“

„Ba n'am 'nebunitu!“

„Eu, mam'a d.-t'ale. Dar' nu te gîndesci la etatea d.-t'ale, si la a mea?“

„M'am gînditu!“ făcù Jonica.

„Deca te-ai gînditu, ai trebuitu se recunosci indata, că lucrulu ce sustiêi este cu neputintia.“

„Si eu mi-am dîsu acést'a,“ continuă doctorulu cu tonu apaticu.

„Deca ti-ai dîsu acést'a, cum poti se sustiêi o asemenea nebunia; de unde ti-a venitu acestu gîndu de dementia.“

„Mi-a scrisu Aristide Nusma, care trebe se scie . . .“

„Aristide Nusma . . .“ esclamá Babet'a devenindu si mai palida.

Nu puturà continuá cu intrevorbirea loru, că-ci Tomiti'a, stapênulu casei se apropiá de ei, insoçitu de unu preotu.

In fine sosise si preotulu. Intârdiase pâna acum fiindu-că se ratacise pe drumu venindu.

„Domnisióra,“ dîse Tomiti'a adresandu-se cătra Babet'a, „d.-t'a care cunosci atâtu de bine trecutul meu, vei aflá cu placere din gur'a acestui venerabilu preotu, că suntu ffiulu legitimu, te rogu a luá bine séma, dîcu ffiulu legitimu alu unui soldatu din Transilvani'a.“

„Da domnisióra! Raveic'a Ciurea din Ulmeni erá cununata si inca chiar' de mine, cu catana, care a fostu tat'a d.-lui Tomiti'a.“

Babet'a inholbà nisce ochi spariati intrelocutoriloru ei.

„Pentru ce-mi spuneti ast'a? intrebà dên's'a, cu unu gestu de nerabdare.

„Bine dîci, erám mai se uitu de lucrulu principalu,“ reluá Tomiti'a. „M'am sfatuitu cu Leniti'a si am hotaritu că astadi se nu fie inca vorba de logodn'a d.-t'ale cu domnulu doctoru.“

Preotulu fixase necontentitu pe Jonica. Erá la indoiel'a, pentru a se lamuri, intrebà acum:

„Deca nu me insielu, esti domnulu Jonica alu Radului din Ulmeni.“

„Jonica alu Radului?“ repetà Tomiti'a cuprinsu de o uimire nedescriptibila.

„Din Ulmeni?“ adausè Babet'a tremurându că o vérga.

„Dar' apoi . . . dar' apoi . . .“ se incercà a continuá Tomiti'a cautându prin buzunare.

„Ce, dór' nu l'ai cunoscutu?“ făcù preotulu temendu-se se nu fi causatu vr'o neplacere prin vorbele s'ale.

„Dar' apoi esti ffiulu domnisiórei!“ complextà Tomiti'a fras'a ce începuse de dóue ori, apoi scotiéndu o cruciulitia o întinse cătra Jonica, intrebându-lu:

„O mai cunosci?“

„Nu-o cunosc, dar' va fi cruciuliti'a de care mi-a vorbitu adese-ori lelea Mari'a, spunéndu că asi fi pierdutu-o cându m'am batutu cu Tom'a alu

Ravechii . . .“ dîse Jonica totu in acelu tonu apaticu, de care se folosise si pâna acumu.

„Eu suntu acelu Tom'a . . .“

„D.-t'a . . .“

„La masa, la masa!“ se audi acum vócea Lenitiei, care nu întielegeá cum de uitá-se Tomiti'a a-si indeplini, dupa obiceiulu seu, datorintiele s'ale de gazda, ingrigindu că óspetii sei se se puna la mésa.

Erá un'a din acele serate bogate, unde Cop-si'a pe lâ bufetu, serveá inca si unu supeu.

„Sunteti serviti domniloru si dómneloru,“ dîse acum si Tomiti'a, reculegéndu-se cu sfortiare din uimirea s'a, si poftindu óspetii sei la mé's'a cea intinsa.

„Hai ffiule,“ făcù Babet'a, dându cu unu zimbetu amaru bratiulu seu lui Jonica.

Acest'a o luá masinalmente la bratiu si merse se ocupe unu locu la mésa.

In acestu momentu 'si aduse aminte de planulu ce concepuse pentru a strică logodn'a Sofiei cu capitanulu Riviticianu si trebui se zimbésca si elu amaru de simplitatea s'a

Regasirea séu mai bine dîsu gasirea mamei s'ale 'lu impresioná-se cu multu mai multu decum 'si cugetá-se elu la începutu.

„Nu voui mai fi fericitu pe acésta lume,“ dîse elu, „am comis unu pecatu de mórte, care nu se mai póte spelá. Inzadaru 'mi va fi ori ce pocaintia.“

Asia uitase de sine, încátu spusese acestea cu vóce distinctiva.

„Taci, se nu te audia cinev'a,“ î-i dîse Babet'a. „Vreái se murimu impreuna,“ adause ea apoi.

„Vreáu,“ respunse Jonica.

„Stai puçinu!“

Babet'a luà cu mân'a tremurânda dóue pahare, turnà vinu in ele, apoi scóse pliculu si versà in fie-care paharu câte diumetate din prafu.

„Ce faci?“ intrebà Leniti'a, care vediuase ast'a si care se alarmase.

„Inchinamu in sanetatea societatii,“ strigà Babet'a si goli paharulu.

Jonica o imitase.

Óspetii se uitáu spariati la acésta femeia.

„S'au otravitu, cum au otravitu si pe biat'a Maria!“ strigà cocón'a Tic'a.

„Da ne-amu otravitu, cum amu otravitu si pe biat'a dómn'a Sasanu,“ afirmà Babet'a.

„Este nebuna!“ strigà Stefanu Daftu.

„Ba nu suntu nebuna Stefane, blastemu a-supr'a t'a, că-ci deca nu m'ai fi insielatu, n'asi fi ajunsu se moru cu ffiu meu impreuna!“ La aceste cuvinte aretà spre doctorulu Radoleano.

„Se trimitemu dupa unu medicu!“ strigà unulu.

„Dupa unu comisariu!“ sbierà altulu. „vomu fi otraviti cu totii.“

„Nu ve temeti, numai . . . noi . . . doi suntemu otraviti . . . Ffiu meu . . . vedeti-lu . . . móre . . . moru si eu.“

In adeveru preste puçine minute nu mai resufláu nici Babet'a nici Jonica.

CAPITOLUL L.

La Ulmeni.

Lelea Raveica se sbârçise cu totul, se facuse o baba amarita si necajita cá vai de ea.

Siedeá in casuti'a ei si-si vedeá de mama-ligutia.

De multu ar' fi pârásitu pâna si gândulu mâncarei, déca n'ar' fi indemnatu-o dulceti'a na-dejdei, cá totusiu o va invrednici Domnedieu, cá se-si vedea pe multu iubitului seu fiu.

Tocmai cându voiá se iee caldarea de pe focu, éta cá se deschide usi'a si unu glasu cunoscutu o chiemá pe nume.

Fumul de pe vétra o piçcuse la ochi si i-impluse de lacrimi încátu nu putú vedé indata, déca inadeveru o chiemá preotulu din Barsesci, cá-ci glasulu ce-lu audíse i se parú a fi alu sfintiei s'ale.

"Si petrecú de graba mânec'a ei peste ochi si acum vediú cá audiulu nu o insielase; preotulu stateá pe pragulu usiei.

"Se vii puçinu cu mine lele Raveico," diceá preotulu.

"Se vinu sfinti'a t'a," se grabí a respunde lelea Raveic'a si se repedi totu-odata de sarutá mân'a preotului.

"Te vei mirá, ce-ti voiú spune!" continuá acest'a.

"Ai sciri dela Tomiti'a!" strigá femeí'a tresarindu.

"Nu l'ai mai uitata!"

"Cum se fi uitatu pe sêngurulu meu odor!"

"L'ai recunósce óre?"

"Intre o mia de insi, — me duci la elu? Oh Dómne, Dómne!"

"Vinà-ti in fire!"

"Éta-me, nu mi-e nimicu. Unde este, unde?"

"Hai se mergemu!"

Preotulu o luá pe acea poenitia desfatata, care se intiudeá dinaintea caseloru lui Radu, si pe care am descrisu-o in capitolulu primu.

Radu si cu lelea Mari'a érau dinaintea portii lor.

"Am auditu cá ai fostu la Bucuresci," întâmpiná nenea Radu, pe preotu, „este dreptu cá a muritu Jonica alu nostru.“

"Este dreptu, Domnedieu se ve mângaié.“

"De géb'a ne-amu truditu pentru elu," se vaierá lelea Mari'a.

Intru ace'a o céta de domni si dómne, care érau pe poenitia, venindu cátra preotu, ajunsera aprópe de elu.

"Ei bine Raveica, privesce si vedi, déca vei gasi pe acel'a pe care-lu cauti de dóuedieci de ani si mai bine.“

Lelea Raveica incepú se tremure si impreunându-si mânilé incepú a cautá in ochii Domniloru, care o impresuráu.

"Tomitio, domnulu meu!" tiépá ea de-odata intindiéndu-si bratiále cátra unulu din ei.

"Eu-su mama, eu, fiulu teu celu ratacitu!" díse Tomiti'a cu ochii lacrimati si alergá in bratiále mume-sei, care incepú se plânga cu hohotu.

Toti se induiosiará la acésta privire, numai lelea Mari'a díse cu amaru:

"O Dómne, cu ce ti-am gresítu de me bati asia de cumplitu. In minutulu cându plângu pe fiulu meu de sufletu, trebue se vedu cum 'si regasesce vecina-mea pe alu seu.“

"Domnedieu scie ce face!" observá preotulu, „se ne plecámu inaltei s'ale vointi, si se nu cártimu.

"Aminu," díse Radu stergéndu-si ochii.

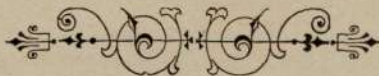
"Ce întâmplare minunata," díse un'a dintre dómnele, care nu érá alt'a decátu cocón'a Tíc'a, se me aflu si eu de façia, pentru a vedeá cum domnulu Tomiti'a si-a regasítu pe muma-s'a. Ce reu mi-arú fi parutu déca n'asiú fi venitu la bài, si déca nu m'asiú fi abatutu de dragulu d.-vóstre in acestu picioru de raiu.“

"In adevéru picioru de raiu! De câte-ori voiú poté luá congediu, vomu petrece vr'o dóue septemâni aici," díse capitanulu Rivitíeanu cátra soçia-s'a Sofia.

"Dar' si voi," adause Stefanu Daftu, „nu-i asia draga?“

"Ba da!" afirmá dómnu'a Daftu.

TEOCHAR ALEXI.

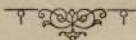
Lasati . . .

Lasati frundiale se se culce
Pre-asternutulu loru de véntu,
Cá-ci mâne le va 'mprasciá
Elu insu-si pre paméntu

Si-in a mele ilusii dragi
Lasatime — a me pierde,
Cá-ci mâne ele m'oru lasá
Cá-o bruma codrulu verde.

Si 'n starea care-lu multiamesce
O! dati-i pace ori si cuí —
De-o fi se móra 'ncá-i se-si sápe
Morméntu cu mân'a lui!

V. B. Muntenesculu.

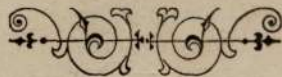

In drumu . . .

O! nici odata n'am pornitu
In drumu asia de ingrigitu,
De-si sperezu cá voiú aflá
In cale fericiea mea. —

Cá-ci, vai! amar'a indoiéla
Se lupta 'n sinulu mieu sdrobotu
Si cum se nu? cându nu potú sci,
De sum uitatu ori de 'su iubitu!

Georgiu Simu.

IDEALULU PIERDUTU.

— Novela originala. —

(Finea.)

Primii pre Costica cu braçiale deschise.

Elu me strinsè la inim'a s'a, me acoperi de sarutari si remaseràm multu tîmpu imbraçiosiat, plângîndu, fàra a poté dice nici unulu vre-unu cuvîntu.

In urma sieduràm unulu lînga altulu.

Lun'a erà admirabila si liniscea din afara neintrerupta de nici unu sgomotu... Din discretiune nu aprinsèràm nici o luminare.

Eù plîngeám mereu... Costica mangaindu-me 'mi dîse:

— Maria!... esti nefericita si eu nu potu se te ajutu!... Sum desperatu... nebulu! Prin unchiulu teu am cerutu mân'a t'a, dar' amu fostu refusat. — Mi-am datu tóte silintiele... amu alergatu dî si nópte cá se potu obtiène baccalau-reatulu... se potu dobândi o bursa numai cá se placu tatalui teu, se me apropii de tine, se devi a mea, in fine si... adi... adi totulu e pierdutu!... Tu soçi'a lui Orzescu, Maria... Maria... a acelu gâde asemenea tatalui teu... Maria, eu plecu, trebne se-mi asiguratu unu viitoriu mai bunu. Tu maritate, — consênte la totu si preste unu anu vei divortiá... atunci esti libera, vei veni se locuiesci la unchiulu teu, si cându te vei poté bucurá de dot'a t'a 'mi vei scrie Maria... Ne vomu casatori atunci, si deca din venitul zestre t'ale vei poté traí vei veni cu mine la Paris — la din contra vei remané la rudele t'ale pâna cându voiu terminá eu.

— Vei face tu acést'a pentru mine, Costica?... Fi-vei tu atátu de tare, atátu de constantu?

— 'Ti juru!

— Asia dar' ne vomu scrie... alte femei nu voru mai ocupá inim'a t'a de-cátu eu...

— Da, Maria...

— O, asia dara tu me faci fericita. Tu 'mi dai sperantie Maria, 'mi dai curajulu de a bravá totu.

Petrecuramu dóue óre aprópe jurându-ne credintia si despartiéndu-ne in chipulu celu mai sfasietoriu. — In totu tîmpulu acest'a unu vîntu puternicu suflá. — Teméndu-se cá se nu me recescu séu se ne riscamu cumv'a, Costica me rogá se me retragu, se me liniscescu, cà-ci elu póte esí fàra a mai avé lipsa de servitóre spre a fi recondu. — Eu inse nu cedái... voi mai ântâiu se me asiguratu deca servitorii dormiá, cá elu se póta esí in sigurantia. De sí credeám cà n'o se fiu audíta de nimeni, inse tatalu meu, — care in-totu-de-a-un'a erà neliniscitu, cà-ci fiindu omu reu, nedreptu, asupritoriu, se temeá de resbunarea locuitorilor de pre mosie, — audiéndu pasii mei furtivi deveni bânuitoriu, si alergá la camer'a s'a cunoscuta deja. Vadiéndu-lu trecîndu fusei pierduta si pre cându me re'ntorceám audí o detunatura grozava de arma. — Trecù in camer'a mea,

apriensèi repede lamp'a si la sgomotulu ce faceáu servitorii alergându esii si eu se vedu ce se intêmplase

D.-dieule! ce gróza! In camer'a unde 'lu lasase-mi, Costic'a jaceá josu scaldatu in sânge, ér' tatalu meu tiéneá in mâni unu revolveru...

Am datu unu tipetu si am caditu lesinata.

Nu mai sciu nimicu; — totulu ce sciu este cá am fostu multu tîmpu bolnava; si cându intr'o dí am pututu se cunoscú, se-mi readunu ideile, am intrebatu pe betrân'a doica despre cele pe-trecute.

— Oh! Dómne! bun'a mea copila! 'mi dîse ea, d.-lu tatalu d.-t'ale, care se temeá de resbunarea sateniloru audiéndu sgomotu a alergatu la camer'a s'a, unde fiindu intunerecu si aflându aci unu strainu, care, dice cá la intrebările ce i-a facutu, nu a voiitu a respunde, d.-lu s'a infuriatu, spune cá cu o mâna l'a apucatu cu fort'a, ér' cu ce'alalta luându unu revolveru ce aveá la inde-mâna a trasu asupr'a lui...

— Si apoi...

— Mai pe urma d.-lu l'a recunoscutu, a avutu si are mare dorere, a insciutiatu pe mama-s'a, care a dóu'a dí a venitu fórte desperata...

Pe ici pe cóle se vorbesce, cá ar' fi fostu dragoste între d.-t'a si elu, si cá ar' fi venitu se fure... D.-lu inse sustiène, cá l'ar' fi surprinsu la cass'a cu bani.

— Mortu!... Mortu!... D.-dieule! strigám eu frîngéndu-mi mânilé si plîngéndu cu dí cu nópte... Serman'a lui mama, câtu trebue se fia de desperata?... Cu ce ochi me va mai privi acum ea, care me iubescé multu!... cà-ci numai pentru dèns'a fiiulu seu nu va fi trecut dreptu unu hotiu.

Pierduse-mi somnu, pierduse-mi linisce, pierpuse-mi totu!... O dorere de capu me topiá si sêmтиám cá vederile mi-se slabescú din dí in dí.

Dupa o luna me facù mai binisioru, si cându sêmти tatalu-mieu cá erám mai bine, me silí spre a me tîri la altariu, unde me cununái cu Orzescu. Prin sacrificiulu meu, tat'a voiá a se salvá pre sine, cà-ci credu cá 'ti amintesci cá pierduse aprópe totulu.

Éta-me maritata!... Sperám cá dupa atâte suferintie ce incercase-mi voiu traí celu puçinu liniscita, fàra vre-o placere de viétia, fàra vre-o dorintia!... Viéti'a mea cu Orzescu inse fù unu sfru de cele mai revoltátóre scene... de miserii... de suferintie! Fiindu elu coplesitu de detorii 'si pierdù incetu cu incetu totulu, între care si puçinulu ce 'mi constituise tatalu meu cá zestre. Dupa unu anu murí unchiulu meu, mai tardiu si tat'a, care avusese mare remușcare de crim'a ce comisese. Intru-ace'a Orzescu fiindu acusat pentru falsuri in acte publice si datu judecatii, intr'o nópte se facù nevediatu, si eu care pierduse-mi multu din vederi si erám mama a unei copile, in scurtu tîmpu ajunsèi a-mi cersí pânea!...

— Oh! D.-dieule! ce nedreptate! strigái eu plîngîndu cá si dèns'a... Adi, dómna, cine se

mai intereséza de d-vóstra? . . . Ce s'a facutu copil'a d-t'ale? . . .

— Copil'a mea, díse ea cu óre-care bucuríe, a scapatu de miserie. — O dómna, o nobila femeia, atinsa de starea in care ne aflámu, ni-a luat sub protectiunea s'a.

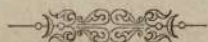
— In ce impregiurari? întrebái eu. — ast'a devine interesantu . . te rogu, spune-mi cine este acea femeia atátu de generósa?

— Se numesce Matilda . . . locuesce in * * . Istori'a s'a merita totu interesulu . . ti-o voi spune cu alta ocazione asia cum am auditu-o si eu . . . déca ne vomu mai re'ntélni. —

Mai siedíuî cât'va de vorba; — din concluziunile ce ea 'mi facú întielesei miseriile vietiei, moral'a si statornici'a ce trebue se cârmuiesca conduit'a nóstra infruntându adversitatile sórtei . . . cu tóte acestea filosofí'a nóstra intima este unu remediú pe care nici o mâna nu o póte dá, nici unu spiritu nu o póte descrie . . . Ea exista in forti'a relativa de sémf're a animei si in convinctiunea cugetului ce fie-care avemu despre rolulu nostru sub tóte rapórtele. —

Ea erá infránta, — se redicá. Sórele erá spre apusu, — ne despartírámu fórt'e cordialu.

PAULINA C. Z. ROVINARU.

ADIO.

— Schitia. — Central University

A fostu demultu, demultu . . .

Erám la parintii mei, într'unu satu, ce jace la pólele unei cóste romantice; in satulu acel'a erá o casa mai mare decâtu celelalte, incungiurata de o multime de flori; in cas'a acea locuía o féta, si eu erám mai multu la féta ace'a. — Cátu e latulu paméntului, nu credu se mai fia o féta cum erá dens'a — unu trupu subtírelu, mladiosu, ce incepeá cu cincispredece ani a se desvoltá in farmecile s'ale cá si o minune de frumósa, ochii ei mari negri stralucíu si zimbiáu; glasulu ei erá blándu, farmecatoriu. Cá si bób'a unui struguru coptu, inainte de a fi atinsu de sórele deminetiei, asia erá obrazulu ei palidu-brunetu, acoperitu de fulgii castitatiei. Unu asia obrazu nu am mai vedíntu de atunci.

— Erá primavér'a si noi esisemu afara in gradina; eu mi-am plecatu capulu spre umerii ei, aprópe de sinulu ei.

— Sintiescu respiriulu teu, Lora, este mai placutu decâtu parfumulu celei mai dulci flori de pre paméntu.

I-am prinsu mân'a ei mica si fina, si amu privitu afundu si lungu in obrazulu ei.

— Cá sórele e lucirea ochiloru tei, Lora.

Ea zimbiá, zimbiá si dícea cá: nu e asiá.

Intr'o dumineca de véra am aflatu-o pe livad'a frumósa din gradin'a loru. Hain'a ei usióra de colóre rosa lásá se apara mai multu finti'a ei

fina, eterica. Obrazii ei eráu infocati. Fluturii gândíu cá li é sora, sburataciáu pe dupa dens'a, o prindeáu in midiloculu loru, si se jucáu cu petulantia in giurulu ei. Eu socotiám cá e unu ingeru. — Culegeá flori de câmpu; i-am ajutatú si eu; dupa-ace'a amu cautatu dimpreuna trifoiu in patru frundie, — cunósceti iérb'a acést'a, se díce cá aduce norocu aceluí'a, care o gasesce, e dreptú óre? — déca aflámu apoi nu le tíneámu pe sém'a nóstra, ci fiesce-care o dadeám celuialaltu, nici unulu nu aveá lipsa singuru de norocu.

M'am apropiatu de obrazulu ei.

— Spune-mi Lora, pentru ce ne suntemu noi dragi? — o întrebái eu glumindu.

Ea se gândí.

— Nu scíu; — respunse apoi incetu si blándu. Albulu claru alu ochiloru ei incepeá a inotá in lacrimu.

Mi-a parutu reu, cá am suparatu-o, — am redicatu mân'a ei mica si amu pusú o sarutare pe degetele ei albe.

— De ce 'mi saruti mân'a? — întrebá ea, si zimbi; lacrimile stralucíu in ochii ei; sângele i se urcá in obrazu, — erá farmecu privirea ei.

Si éra am inceputu a cautá mai departe noroculu nostru prin verdétia.

— Inca nu voru fi tóte frundiile ingalbinitu in nuculu acést'a, — i díseí mai tardú — si eu me voiú duce de aici, — dar' me voiú gândí multu, multu la tine, ér' tu nu me uitá!

— Nu me uitá! — repetá ea într'unu glasu tremurându, cum inca nu o audisemi inainte de ace'a, — 'si acoperí cu mânile obrazulu seu si plânse.

— Timpulu sosise, frundiile ingalbiniáu; croncaniá sinistra cíórele prin vezduhu, ér' eu erám tristu.

Intr'o dí de aceste am intratu la parintii ei, si primindu urarile loru de bine pe drumu, li-am dísu remasu-bunu; pe urma am datu mân'a si cu dens'a, i-am dísu: *adio*, si am esítu. Nici o vorba nu am potutu graí mai multu. Gemeá sufletulu in mine, erá se 'nebunescu. Nici o vorba.

A fostu de multu, de multu . . .

De atunci traiescu singuru, instrainatu; nime nu me scíe, nime nu me cunósc'e; me gândescú si éra me gândescú, si e curiosu cá totu numai la trecutu me gândescú; in veci nu 'mi facu planuri pentru viitoriu, in veci nu sperézu díle mai bune, nu am dorintie, nu am illusiuni; o suvenire dulce trece cáte odata prin mintea mea, precum o radia de sóre luneca preste obrazulu unui mortu. O idea me mistuie din cându in cându Ea nu mai traiesce!

Frundiile ingalbinescu si pica un'a dupa alt'a de pe teíulu de sub feréstr'a mea. Vezduhulu plinu de pravu, de fumú si de sgomotulu unui orasiu mare, capeta prin radiele blánd'e ale sórelui o lumina palida, melancholica.

Că spirite fantastice luneca norii preste azurulu ceriului; pare că lumea este numai o închipuire, viéti'a unu somnu greu, unde ómenii viséza că traiescu.

Si eu visezu

. Dar' visulu meu este unu visu neplacutu si tiéne prea lungu.

V. NORA.

COLIND'A ARGESIULUI.

Colo 'n susu, pe-Argesiu in susu,
Domnului Dómne!
Dusu-s'a Domnulu, s'a dusu
Cu Domniti'a, Dómn'a Lui,
Zin'a Caraimanului! *)
Pe cea culme — din povesti
De fapte domnediesti,
— Unde-i Argesiu mai linu
Si-i poporulu vechiu crestinu;
Si pe culme cându sosiá
Cu Domniti'a se vorbiá,
Câtra ceriu petrunsu priviá
Si din graiu asia graiá:
— »Cátu va stá sórele 'n ceriu
Si pe Argesiu dulci cântari;
Cátu va fi 'n largulu lumescu
Neamu din neamulu românescu,
Se-se stie că-Amu domnitu
Pe paméntu-'mpodobitu
Cu viteji; cá Basarabi,
Mircea, Mihaiu si alti bravi!...
In mil'a lui Domnedieu
Si 'n fal'a tronului meu,
Se-si reia bogatulu scutu
Curtea de-Argesiu, ce-a facutu
Neagoe 'n dilele lui
Din indemnulu ceriului!« —
Si cându Domnu-asia graiá
Vestea 'n tíera se duceá,
Din Suceav'a 'n Mehedinti —
La boeri si la parinti,
La tēmplari si la zidari,
Si veniáu pe Argesiu susu,
Unde bunulu Domnu le-a spusu,
Cá se 'mbrace stralucitu
Totu ce Neagoe-a ziditu
— Lânga Argesiu celu linu
Pentru neamulu seu crestinu! —
Ér' Domniti'a se 'ntorceá
Câtra Domnulu asia graiá:
— »Domnu-meu, stapēnulu meu
Si-a 'ntregu poporului teu!
Vóii se facu si eu unu daru
Pentru-a Curtii sfântu altaru,
Se se scie că-Ai domnitu
Cá unu domnu crestinu — iubitu
De poporu, de Domnedieu
Si de 'ntregu sufletulu meu!« . . .

*) Caraimanulu e unu munte la Sinai'a.

Ér' Domniti'a se-asediá
Si coseá si impodobiá —
Tablele crestinei legi,
A sfinților fapte-'ntregi —
Cu auru si cu argintu
Cum nu este pe paméntu! —
Mesterii se intreceáu
Si vechi ziduri imbracău
— Cá pe tēmpulu Neagoescu —
In vestmentu serbatorescu,
In argintu si in topazu; —
Din granitu taiáu pervazu
Sclipiciosu in veci veci
Cá sórele pe câmpii!
Ér' in auru sunatoriu
Poleiáu cei porumbiori *)
Lui Neagoe multu iubiti
Intre minuni scotiti!
Si cându lucrulu ispraviáu
Pe Domnulu, Dómn'a zariáu,
Venindu susu, pe Argesiu susu
Unde mândrulu gându si-au pusu:
Se remâna praznuindu
Pe tatalu din ceriu marindu! —
Bine Domnulu nici soseá
Si poporulu se-adună,
Din Suceav'a, Mehedinti,
Boeri mari si mii parinti;
Daruri sfinte inchináu
Si pre Domnulu laudáu!
Éra Domnulu le graiá:
— »Dragi boeri din tíer'a mea!
Ceriulu adi m'a-'nvrednicitu
Se 'mi vedu visu-'ndeplinitu!
Curtea de-Argesiu —din beitrâni
Minune intre minuni —
Stralucesce 'n vechiu vestmēntu
Cá unu sóre pe paméntu!
V'a-ti grabitu toti a veni
Impreuna-a praznuí
Diu'a mândrei re'nvieri
A maretiloru stelpari,
Sadite de Basarabu
La-alu Argesiu sghiabu!
'N-ele lumea vede adi
Cá-unu poporu, pururea treazu
E totu verde, voinicescu,
— Cá pe tēmpulu stramosiescu —
Cându credinti'a-'n Domnedieu
Stapâneá in sinulu seu!
Ceriului se multiemimu
Si cu toti se-lu prémarimu,
Cá-ci in mare mil'a lui
Urmele pagānului
Au peritu dela hotaru, —
Si strabunulu sfantu altaru
'Naltia glasu serbatorescu
In cuvēntulu românescu!« . . .

*) In catedral'a Argesiu suntu cei 24 porumbei alui Neagoe Voda, lucrati in auru ciselatu, si din nesce clopotiele atarnate de ei se produce, de cea mai mica misçare a aierului, unu sunetu melodiosu si fôrte melancolicu.

Si cându Domnulu cuventá,
 Din altariu se inaltá
 La ceriu laude crestinesci
 In cuvinte românesci, —
 Êr' poporu-'ngenunchiá
 Si la ceriuri se rugá:
 Pentru Domnulu, Dómn'a lui,
 — Zin'a Caraimanului,
 Fal'a-'ntregu poporului
 Si podób'a tronului! —
 Si cându rug'a incetá
 Cătra Domnulu cuventá:
 — »Se traiesci Mari'a T'a,
 Cu Zin'a — Domniti'a T'a,
 La ani multi si fericiti
 Se ne fi-ti stapáni iubiti!« —

DEMETRIU V. PACATIANU.

MESURI APERATÓRE INCONTR'A COLEREI.

1. Coler'a este o bóla molipsitóre, care o capeta ómenii sanetosi dela bolnavii de colera, dela mortii de colera séu dela díferite lucruri cari s'au aflatu in case unde a jacutu cinev'a de colera. Coler'a se mai produce prin curti, maidane si strade necurate, unde bolnavii de colera au depusu escrementele si materiile versate, precumu si prin apă de beutu si de spalatu amestecata cu asemenea necuratiunii. — Ne putem aperi in contr'a colerei, déca ne ferimu de a intrá in casele unde au jacutu bolnavi de colera, déca tîenemu cas'a, curtea si strad'a curata si déca nu intrebuintiamu apa necurata.

2. Ómenii, cari traiescu regulatu, cari se culca de vreme, cari nu mânânce lucruri crude, ci bucate fierte, calde, in catatime moderata, cari locuiescu in case luminóse si bine aierizate, cari nu béu multe beuturi spirituóse, suntu mai puçinu espusi la colera, decátu acei'a, cari traiescu neregulatu. — Se nu se mânânce dar' in timpulu colerei lucruri crude, negatite, precumu salata, crastaveti, ardei, póme, — ci numai bucate gatite la focu, lapte fiertu, póme facute compotu. Se nu mânca mu si se nu bemu nimicu diutr'unu locu, in care se afla vre-unu bolnavu de colera.

3. Ómenii deprinsi cu viétia regulata, se nu si schimbe obiceiurile lor.

Nimeni se nu se espue la recéla, se nu ésa de deminétia din casa pe nemâncate, ci se mânânce ori se bé ceva caldu.

4. Ap'a statuta, apă de rîu necurata, apă din fântâni din apropierea grajdurilor, hasnalelor si a altoru locuri, din cari se potu strecurá necuratiunii in fântâna si ori-ce apa, care este turbure si cu mirosu, póte deveni vatematóre.

5. Ap'a necurata devine buna de beutu prin fierbere. Ap'a din isvóre aflate in departare de orasiu, se póte bé fâra pericolu. Cine este inse silitu se bé apa de fântâna ori de rîu, va face bine déca va fierbe apă, si apoi o va pune se se recésca intr'unu vasu bine acoperitu intr'unu locu curatu, séu o va pune in sticle bine astupate.

6. Pe câtu se póte se nu siéda multi ómeni intr'o singura camera, si familiile, cari posedu mai multe incaperi, se le ocupe tóte spre a nu se stricá aerulu prea multu din necontenit'a siedere si dormire intr'o singura camera; se se deschida mai de multe-ori pe dí ferestrite si usile pentru aerisarea casei.

7. Camerile, intrarile, coridórele, scarile, plimbatorile si curtile caselor se se tiéna cu deseversire curate, gunóiele si alte necuratiunii se nu sté multu tîmpu in curti, formându baltace.

8. Cei sanatosi se nu mânânce si se nu bé in camer'a bolnavului; se nu mânânce bucate, cari s'au aflatu in acea camera, se nu bé apa, care s'a aflatu acolo intr'unu vasu deschisu. Cei cari ingriegiescu pe bolnavu se-si spele mânilé de mai multe-ori pe dí, mai alesu inaintea mâncarei, se schimbe vestmintele, cându suntu mânjite dela bolnavu si se le desinfecteze in modulü aretatu la p. 11. Déca suutu siliti a merge in alte case, se se curatie mai antaiu si se-si schimbe vestmintele.

9. Déca o familia locuiescu intr'o singura camera si cinev'a din familia se bolnavesce de colera, este necesaru cá se fie transportatu la unu spitalu indata, nu numai din cauza, cá acolo va fi mai bine cautatu, ci si pentru cá se nu se bolnavésca si ceialalti membri ai familiei.

10. Obicinuitu coler'a incepe cu dureri mici de inima, ori cu urdinare fâra nici o durere Déca asemeni bolnavi se cauta indata, ei se viu-deca mai totu-de-a-un'a, déca inse ei nu oprescu urduirea, atunci se aréta adevérat'a colera, cu versaturi, esire afara necontenita, cu cârcei la pulpe, cu stingerea glasului, cu încetarea udului, cu sudori reci. — Bolnavii se nu pérda timpulu cu leacuri babesci si cu doctorii de casa, ci se céra ajutoriulu unui medicu dela inceputulu bólei, cându scaparea este inca cu putintia.

11. Déca cinev'a s'a bolnavitu de colera trebuie se se curetie (se se desinfecteze) totu ce vine dela acestu bolnavu, totu ce elu a atinsu, pentru cá se nu se molipsésca locuitorii acelei case, precumu si alte persóne. Acést'a desinfectiune trebuie se se faca cu cea mai mare graba.

Escrementele si materiile versate se se desinfecteze chiar' in camer'a bolnavului inainte de a se versá in latrina (in privada) cu sapunu verde (sapunu móle de potasia), 1 parte sapunu topitu in 20 parti apa, turnându-se cu dâns'a ól'a, lighianulu, patulu si alte mobile, precumu pardosél'a mângita; asemenea se voru desinfectá cu sapunu verde 1 parte la 20 parti apa (5 la 100) tóte pênzaturile patate cu escremente ori cu materii versate. Pênzaturile necurate inainte de a se scóte din cas'a bolnavului si inainte de a se dá la spalatu se voru muiá intr'unu vasu umplutu cu 5 parti sapunu verde topitu in 2 parti apa; déca nu se iá acést'a mesura, spalatorés'a usioru capeta coler'a, cându din contra spalarea pênzaturilor desinfectate este cu deseversire nevatematóre. — Scaunulu privadei si pardosél'a privadei se voru spalá asemenea cu sapunu verde (sapunu

móle de potasia), 5 parti la 100 parti apa, nu numai in casu de adeverata colera, ci la ori-ce urdinare in molimea (epidemie) de colera. In hasna se va versa in fie-care di prin gur'a fie-carei latrine (pe scaunulu latrinei) celu puçinu câte 1 litra de calaicanu (sulfatu de feru) topitu in apa, — se nu se verse in latrina ori in hasna materiile, cari vinu dela unu bolnavu de colera fàra a se desinfectà, cà-ci atunci se otravesce tóta hasnau'a si ómenii sanetosì, cari intra in acea latrina se potu molipsi.

In lipsa de sapunu verde se potu desinfectà pènzaturile necurate, vasele, mobilele, pardosel'a, escrementele si materiile versate cu o parte acidu carbolicu topitu in 20 parti apa, cu acèst'a amestecatura se pòte asemenea spalà scaunulu privadei.

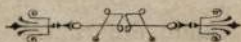
Numai in lipsa de acidu carbolicu si de sapunu verde, ól'a de nópte, escrementele si materiile versate se potu desinfectà cu chloruru de zincu, 5 parti la 100 parti apa, séu cu pétra vènata séu cu calaicanu, 1 parte la 10 parti apa, turnându-se in óla ori lighianu in catatime mare cà materiile se fia cu deseversire acoperite.

12. Cadavrele celoru morti de colera se se desinfecteze asemenea indata dupa mórte, invelindu-se intr'unu cearceafu (covoru) muiatu in acidu carbolicu, 1 parte topitu in 20 parti apa. Astenutulu loru se nu se scóta din camera inainte de a fi desinfectatu in modulu aretatu la p. 13. Mortulu se se puna in graba intr'unu sicriu (cosciugu), care se se mai stropésca pe dinlauntru si pe dinafara cu acidu carbolicu 5% si se se inchida. In lipsa de acidu carbolicu, cadavrulu se pòte desinfectà cu chloruru de zincu, 5 parti in 100 parti apa, ori cu ipochloridu de calce. Inmorméntarea se se face indata ce se va constată mórtea.

13. Dupa scóterea mortului din casa si dupa insanetosiarea bolnavului se se desinfecteze camerele. Mobilele se se departeze dela pareti, pentru cà aerulu se traga bine si in giurulu loru. Diferitele lucruri, cari au trebuintia a fi desinfectate, precum vestminte, saltele, plapomi, perine, covóre, se se puna pe scaune séu se se atérne pe frângii intinse in camera, se se aduca in acele camere mangale cu carbuni aprinsi, cari se se acopere cu cantitate mare de puciósa (pentru o camera mijlocie 1½ pàna la 2 chile puciósa), si apoi se se inchida ferestrele si usile, celu puçinu 8 óre, cautându prin feréstr'a inchisa, se nu se aprinda ceva. Dupa ispravirea desinfectiunei se deschidu usile si ferestrele si se aeriséza cas'a mai multe díle.

14. Birj'a, in care se va fi transportatu la spitalu vre-unu bolnavu de colera, trebuie se se desinfecteze bine prin udarea perieloru, covóreloru, burdufulu si a totu teritoriulu ei cu acidu carbolicu, 5 la 100, séu prin afumarea cu puciósa intr'unu siopronu bine inchisu.

D. Dr. J. Felix.

Cronica. — O Regina — profesóra. M. S. Regiu'a Romaniei va tiené, incepédu cu 1 Ianuarie 1887, prelegeri din literatur'a moderna la Scóla centrala de fete din Bucuresci. — Regin'a, care cunoşce pe deplinu clasicii tuturoru tieriloru, n'a fostu nici-cându multiamita cu progresulu facutu in literatur'a moderna la acésta scóla; si pentru ace'a, in intielegere cu augustulu seu soçiu, s'a hotaritu a tiené ius'a-si acésta catedra. In dílele trecute a luat parte la conferinti'a profesóreloru dela acea scóla si si-a fixatu órele in care va prelege dens'a, — dechiarându intre altele cà la clasificare va fi stricta dar' totu-de-a-un'a drépta.

O noua artista romana. — Diarele din Tulus'a scriu despre succesele reportate la oper'a din acelu orasiu de tiner'a artista romàna, d.-siór'a Mari'a Assanu, sub pseudonimulu de d.-siór'a Sani. Debutulu d.-siórei Assanu a fostu din cele mai fericite, ast'felu cà, dupa a trei'a proba, fiindu agreata de publicu, a fostu angagiata pentru totu sesonulu de iérna la teatrulu Capitolului, in conditiunile cele mai briante. D.-siór'a Assanu, care a studiatu cântulu la Parisu, sub directiunea celoru mai renumiti profesori, a debutatu in rolulu Eudocsiei din Ebra, si in ace'a alu Reginei in Ugenoti. In ambele aceste roluri, ea a reputatu unu adeveratu succesu, atâtu cà cântarétia, câtu si cà comediana, succesu cu atâtu mai meritoriu, cu câtu se scie ce pretensivu este publiculu de-acolo faça de debutarile artistiloru.

O serbare militara a avutu locu in 14/26 Novembre la Casarm'a Cuz'a-Voda din Bucuresci. — In acésta dí M. S. Regele a prezentatu regimentulu 3 de linie pre A. S. R. Principele Leopoldu de Hohenzollern, augustulu frate alu M. S., cà pre comandantu de onóre alu acestui regimentu, ér' pe A. S. Principele Ferdinandu de Hohenzollern nepotulu M. S. cà pre inrolatu in acestu regimentu cu gradulu de sub-locotenentu. — Ceremoni'a acestei serbari a avutu unu caracteru imasantu. Toti ministrii, tóte autoritatile civile si militare au luat parte. — M. S. Regele a rostitu cu voce tare unu importantu discursu, ér' A. S. R. Principele Leopoldu a rostitu câte-va cuvinte in limb'a franceza. Atâtu discursulu M. S. Regelui câtu si scurta cuvèntare a A. S. R. Principelui Leopoldu au fostu desu intrerupte de aplausele frenetice ale soldatiloru si asistentiloru.

Serbatori fericite
tuturoru amiciloru, abonantiloru si cetitoriloru nostri!

Se ne vedem cu bine — in anul care vine!

La numerulu acèst'a se alatura Sumariulu anului curente a diariulu nostru.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editori: **Niculae Fekete Negrutiu.**

Gherla Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu

